

सत्यमेव जयते
महाराष्ट्र शासन

शैक्षणिक दिनदर्शिका (इयत्ता चौथी)

सप्टेंबर ते नोव्हेंबर २०२०

राज्य शैक्षणिक संशोधन व प्रशिक्षण परिषद, महाराष्ट्र, पुणे

प्रेरणा व मार्गदर्शन

मा.ना.उद्धवजी ठाकरे
मुख्यमंत्री
महाराष्ट्र राज्य

मा.ना.अजित पवार
उपमुख्यमंत्री
महाराष्ट्र राज्य

प्रा.वर्षा गायकवाड
मंत्री
शालेय शिक्षण विभाग
महाराष्ट्र राज्य

मा.ओमप्रकाश उर्फ बच्चू बाबाराव कडू
राज्य मंत्री
शालेय शिक्षण विभाग
महाराष्ट्र राज्य

मा.चंदना कृष्णा(भा.प्र.से.)
अपर मुख्य सचिव
शालेय शिक्षण व क्रीडा विभाग
महाराष्ट्र राज्य

मा.विशाल सोळंकी(भा.प्र.से.)
आयुक्त (शिक्षण)
महाराष्ट्र राज्य

शुभेच्छा संदेश...

जीवनातील विविध समस्यांना सामोरे जाताना शिक्षणाची ज्योत तेवत ठेवणाऱ्या असंख्य बालकांसमोर कोविड-१९ मुळे एक नवीन आव्हान उभे राहिले आहे. सर्व पालक, शिक्षक, शिक्षणप्रेमी यांच्यापुढे भविष्यातील शिक्षणाच्या व्यवस्थेबाबत प्रश्न निर्माण झाले आहेत. पण पुरोगामी महाराष्ट्र या अडचणीतूनही मार्ग काढून विद्यार्थी व शिक्षक यांच्या आरोग्याला प्राधान्य देऊन विद्यार्थ्यांचे शिक्षण होत राहिल यासाठी प्रयत्न करत राहिल आणि शिक्षणातही मागे राहणार नाही याची मला खात्री आहे.

आरोग्याला प्राधान्य देऊन शिक्षण चालू ठेवता येईल काय यावर शासन पातळीवर बरीच चर्चा होऊन शाळा बंद असल्या तरी मुलांच्या शिकण्याची प्रक्रिया कायम ठेवण्यासाठी शालेय शिक्षण विभाग 'शैक्षणिक दिनदर्शिका' घेऊन येत आहे. शिक्षण विभागाच्या या प्रयत्नांना सर्व शिक्षक, विद्यार्थी, शाळा व्यवस्थापन समिती व पालकांनी सकारात्मक प्रतिसाद द्यावा असे आवाहन मी या निमित्ताने करते.

सर्वांना नवीन शैक्षणिक वर्षाच्या शुभेच्छा!

प्रा.वर्षा गायकवाड
मंत्री
शालेय शिक्षण विभाग
महाराष्ट्र राज्य

मनोगत

महाराष्ट्रातील सर्व विद्यार्थी, पालक आणि शिक्षकांना नवीन शैक्षणिक वर्षाच्या हार्दिक शुभेच्छा!

कोविड-१९ च्या प्रादुर्भावामुळे मागील काही दिवसांपासून आपण अनेक संकटांचा सामना करत आहोत. आरोग्य आणि दैनंदिन उदरनिर्वाहाचा प्रश्न असणाऱ्या असंख्य बालकांना परिस्थितीमुळे शिक्षण सोडण्याची वेळ येऊ नये तसेच शिक्षणाशी, शिक्षकांशी त्यांचा संबंध तुटू नये यासाठी मागील २ महिन्यांपासून आम्ही 'शाळा बंद, पण शिक्षण आहे...' ही अभ्यासमाला सुरु ठेवली होती आणि त्याला महाराष्ट्रभरातून प्रचंड प्रतिसाद मिळाला. शैक्षणिक वर्ष २०२०-२१ मध्ये १५ जूनपासून सर्व महाराष्ट्रात प्रत्यक्ष शाळा सुरु करण्यात अनेक अडचणी आहेत. त्यामुळे आपण डिजिटल माध्यमातून शिक्षण देण्याचा निर्णय घेतला आहे. या पार्श्वभूमीवर राज्य शैक्षणिक संशोधन व प्रशिक्षण परिषदेने शैक्षणिक दिनदर्शिकेची निर्मिती केली आहे. या शैक्षणिक दिनदर्शिकेचा वापर शिक्षक, पालक यांनी अत्यंत विचारपूर्वक करून विद्यार्थ्यांचे शिकणे अधिक समृद्धकरणे आवश्यक आहे. प्रत्यक्ष शाळा सुरु होत नाहीत तोपर्यंत विद्यार्थी शैक्षणिक दिनदर्शिकेचा वापर करून आपल्या सवडीनुसार आणि वेळेनुसार शिक्षण घेऊ शकणार आहेत. यामध्ये अध्ययन पूरक साहित्य, कृती, स्वाध्याय यांचा अंतर्भाव करण्यात आला आहे. आम्ही दीक्षा, रेडिओ, टेलिव्हिजन, अध्ययन व्यवस्थापन प्रणाली (LMS) इत्यादी माध्यमातून विद्यार्थ्यांपर्यंत पोहोचण्यासाठी प्रयत्नशील असून त्याचाच एक भाग म्हणून शैक्षणिक दिनदर्शिका तयार करण्यात आली आहे. या उपक्रमास शिक्षक, पालक व विद्यार्थी सकारात्मक प्रतिसाद देतील आणि शिक्षणाची प्रक्रिया सुरु ठेवतील अशी मला आशा आहे.

शैक्षणिक दिनदर्शिकेचा प्रमुख उद्देश हा या संकटाच्या कालावधीमध्ये देखील विद्यार्थी शिक्षणप्रवाहात रहावा हाच आहे. आरोग्यासोबतच विद्यार्थ्यांचे शिक्षण हे ही महत्वाचे आहे. यासाठीच घरी बसून देखील विद्यार्थी शैक्षणिक दिनदर्शिकेचा वापर करून त्याच्या वेळेनुसार शिकू शकणार आहे. शाळा बंदच्या कालावधीमध्ये नवीन शैक्षणिक वर्षाच्या प्रारंभीच्या अनुषंगिक कृती तसेच अध्ययन अनुभव पूर्णतः देणे शक्य होणार नाही पण काही अध्ययन अनुभव हे या उपलब्ध ई-साहित्याच्या माध्यमातून देणे नक्कीच शक्य होणार आहे.

दिनकर पाटील

संचालक

राज्य शैक्षणिक संशोधन व प्रशिक्षण

परिषद, महाराष्ट्र, पुणे

शैक्षणिक दिनदर्शिका

नमस्कार विद्यार्थी मित्रहो,

सध्या कोविड-१९ या रोगामुळे संपूर्ण जग विविध समस्यांना सामोरे जात आहे. त्याला शिक्षणक्षेत्रही अपवाद नाही. जगभरातील शाळा-महाविद्यालये अनिश्चित काळासाठी बंद आहेत. शिक्षक, विद्यार्थी, पालक हे सर्वजण शाळा कधी सुरु होणार याविचारात आहेत. शाळा सुरु करता येत नसल्या तरी शिकणे जास्तीत जास्त समृद्ध करता येऊ शकेल का याचा विचार शासनपातळीवरही होत आहे.

शैक्षणिक वर्ष २०२०-२१ मध्ये विद्यार्थ्यांच्या शिक्षणासाठी दीक्षा ऍप, रेडिओ, टेलिव्हिजन,अध्ययन व्यवस्थापन प्रणाली (LMS) यांचा वापर करण्यासाठी सुद्धा शासन प्रयत्नशील आहे. त्याचाच एक भाग म्हणून दीक्षा ऍप्लिकेशनचा वापर मुलांच्या अध्ययनासाठी करण्याचा एक छोटासा प्रयत्न शैक्षणिक दिनदर्शिकेच्या रूपात आम्ही करत आहोत. शैक्षणिक दिनदर्शिका स्मार्ट पीडीएफ रूपात असून यामध्ये दिलेल्या अध्ययन स्रोतांवर स्पर्श केल्यास संबंधित ई-साहित्य आपल्यासमोर व्हिडिओरूपामध्ये दिसेल. शैक्षणिक दिनदर्शिका पाहताना इंटरनेट कनेक्टिव्हिटीची समस्या जाणवत असल्यास रेंज आहे अशा ठिकाणी जाऊन संबंधित ई-साहित्य दीक्षा ऍप्लिकेशनवरून आपण डाऊनलोड करू शकतो व इंटरनेट कनेक्टिव्हिटी नसलेल्या ठिकाणी ऑफलाईन वापरू शकतो.

महाराष्ट्र राज्यातील सर्वच विद्यार्थी व पालक सहजपणे वापर करू शकतील असा जून, जुलै व ऑगस्ट २०२० या महिन्यांसाठीचा अध्ययन साहित्यस्रोतांचा संच शैक्षणिक दिनदर्शिकेच्या रूपामध्ये आपणा सर्वांसाठी उपलब्ध करून देत आहोत. प्राप्त परिस्थितीत उपलब्ध अध्ययन स्रोतांच्या मदतीने तयार केलेल्या शैक्षणिक दिनदर्शिकेस शिक्षक, पालक व विद्यार्थी सकारात्मक प्रतिसाद देतील असा विश्वास वाटतो. शैक्षणिक दिनदर्शिकेचा उपयोग आपल्या पाल्याचे किंवा आपल्या विद्यार्थ्यांचे अध्ययन सुकर करण्यासाठी नक्कीच होईल अशी आशा आहे.

शैक्षणिक दिनदर्शिका विद्यार्थ्यांनी पालक आणि शिक्षकांच्या मार्गदर्शनाखाली वापरावयाची आहे. तसेच शिक्षकांनी फोन कॉल, व्हाट्सअप या माध्यमातून विद्यार्थी आणि पालक यांच्या संपर्कात राहून शैक्षणिक दिनदर्शिकेच्या साहाय्याने मुलांचे शिक्षण आनंददायी कसे होईल यासाठी प्रयत्न करावयाचा आहे. विद्यार्थ्यांनी शैक्षणिक दिनदर्शिकेचा वापर करत असताना पालक आणि घरातील इतर वडीलधारी मंडळी तसेच मोठे बहीण-भाऊ यांच्या देखरेखीखाली अध्ययन साहित्य वापरावे. शैक्षणिक दिनदर्शिकेमध्ये अध्ययनस्रोत म्हणून दीक्षा ऍप वरील संबंधित घटकांचे ई साहित्य दिले आहे. या साहित्याचा वापर संदर्भ म्हणून करण्यापूर्वी शिक्षकांशी चर्चा करणे आवश्यक आहे त्याचप्रमाणे शिक्षकांच्या सूचनेनुसार पाठ्यपुस्तकांचाही वापर आवश्यक आहे.

केवळ शैक्षणिक दिनदर्शिका पुरवल्याने विद्यार्थ्यांचा अभ्यास पूर्ण होणार नसून शिक्षकांनी सतत पालक व विद्यार्थ्यांच्या संपर्कात राहणे त्यांच्याशी चर्चा करणे, त्यांना काही प्रश्न विचारणे या माध्यमातून विद्यार्थ्यांचे सातत्यपूर्ण सर्वकष मूल्यमापन करावे. विद्यार्थ्यांवर सतत ऑनलाईन चाचण्यांचा मारा करणे योग्य नाही. त्याचप्रमाणे लेखी गृहपाठ, स्वाध्याय आणि चाचण्यायामुळे विद्यार्थ्यांचे अध्ययन कंटाळवाणे होणार नाही याचीही दक्षता शिक्षकांनी घेणे आवश्यक आहे. त्याच प्रमाणे विद्यार्थीनिहाय या नियोजनामध्ये लवचिकता सुद्धा असावी.

शिक्षकांसाठी सूचना :

1. शैक्षणिक दिनदर्शिका सर्व शिक्षकांनी आपल्या सर्व विद्यार्थ्यांपर्यंत पोहचवावी.
2. शैक्षणिक दिनदर्शिका विद्यार्थ्यांनी वापरायला सुरु करण्यापूर्वी शिक्षकांनी सर्व वापरकर्त्या विद्यार्थ्यांशी व पालकांशी फोन, व्हिडीओ कॉल, ग्रुप कॉल,कॉन्फरन्स कॉल करून संवाद साधावा आणि शैक्षणिक दिनदर्शिका वापरून अभ्यास कसा करावा याबद्दल मार्गदर्शन करावे.
3. वर्गशिक्षकांनी विद्यार्थ्यांशी संवाद साधताना फक्त अभ्यासबद्दल बोलू नये. हा संवाद अनौपचारिक असावा. विद्यार्थी, कुटुंब, सध्याची दिनचर्या व घरात सध्या स्वीकारलेली जबाबदारी, आजूबाजूच्या परिस्थितीबाबत त्याचे मत याबद्दल चर्चा करून शिक्षक - विद्यार्थी संबंध दृढ होतील याची काळजी घ्यावी.
4. वर्गशिक्षकांनी, विषयशिक्षकांनी पाठ शिकताना पुस्तकाचा कसा वापर कसा करावा याबद्दल सूचना घ्याव्यात.
5. प्रत्येक पाठाचे ई-साहित्य बघण्यापूर्वी व बघितल्यानंतर काय करावे याबद्दलही विद्यार्थ्यांना सांगावे.
6. त्याचप्रमाणे पाठातील ई-साहित्याशी संबंधित समांतर उपक्रम आणि स्वाध्याय ह्याबाबतीत विद्यार्थ्यांशी संवाद साधावा.
7. नियमित अभ्यासाला पर्याय म्हणून आपण दीक्षा ऍपचा वापर आपण करत नाही आहोत तर शिक्षक आणि विद्यार्थी यांच्यातील आंतरक्रियेतून जे विद्यार्थ्यांचे अध्ययन घडते त्याला पूरक साहित्य किंवा शैक्षणिक साहित्य म्हणून ई - साहित्याचा वापर करणे अपेक्षित आहे.
8. शैक्षणिक दिनदर्शिकेमध्ये देण्यात आलेल्या कृतीशिवाय शिक्षकांनी आपल्या स्तरावर इतर आवश्यक कृती व उपक्रम विद्यार्थ्यांना पुरविण्यास हरकत नाही.

शैक्षणिक दिनदर्शिका वापरण्यासाठी विद्यार्थी व पालक यांच्याकरिता महत्वाच्या सूचना :

1. शैक्षणिक दिनदर्शिका म्हणजे पाठ्यपुस्तकातील पाठांवर आधारित नियोजन असून त्याचा उद्देश विद्यार्थ्यांचे अध्ययन सुलभ करणे हा आहे.
2. शैक्षणिक दिनदर्शिकेनुसार अध्ययन करताना यावर्षी आपल्याला पुरवलेल्या नवीन पाठ्यपुस्तकांचा उपयोग करावा.
3. दीक्षाएँप पाहण्यापूर्वी एकदा पाठ्यपुस्तकातून संबंधित पाठ वाचावा. त्याचप्रमाणे ई-साहित्य पाहिल्यानंतरही ई-साहित्यातील अध्ययन घटक पुन्हा वाचणे अधिक फायदेशीर ठरेल.
4. पाहिलेल्या आणि वाचलेल्या अध्ययन घटकांत काही समस्या असल्यास ती आपले पालक, घरातील ज्येष्ठ व्यक्ती, मोठे बहीण-भाऊ शिक्षक यांच्याशी चर्चा करावी.
5. एक पाठ अभ्यासून संपल्यानंतर त्यावरील स्वाध्याय पूर्ण करावा व शक्य झाल्यास तो घरातील ज्येष्ठांकडून तपासून घ्यावा.
6. दररोज प्रत्येक विषयाचा अभ्यास करण्याची सवय लावून घ्या.
7. ठराविक कालावधीनंतर शिक्षकांनी पाठवलेल्या चाचण्याही सोडवा.
8. ई-साहित्य वापरताना घरातील ज्येष्ठ व्यक्तींच्या सानिध्यातच रहा.
9. ई-साहित्य सलगपणे न पाहता प्रत्येक विषय संपल्यानंतर थोडी विश्रांती घ्या. मोबाईल किंवा इलेक्ट्रॉनिक गॅजेट काही वेळासाठी दूर ठेवा.
10. इ.१ ली व २ रीच्या विद्यार्थ्यांनी दीक्षा एँप व पाठ्यपुस्तक घरातील वडीलधाऱ्या मंडळींच्या मदतीने वापरायचे आहे.
11. आवश्यक तेथे सांगितलेल्या कृती, प्रयोग किंवा उपक्रम करण्यापूर्वी वडीलधाऱ्या मंडळींना त्याची कल्पना द्या अथवा त्या कृती किंवा उपक्रम त्यांच्या मदतीनेच करा.
12. दिनांक २४/०७/२०२० च्या शासन निर्णयानुसार शैक्षणिक वर्ष २०२० साठी कोव्हीड-१९ या कोरोना विषाणूच्या प्रदुर्भावाच्या पार्श्वभूमीवर इयत्त १ ली ते १२ वी चा पाठ्यक्रम २५% कमी करण्यात आलेला आहे. तरीही विद्यार्थ्यांनी सदर शासन निर्णयानुसार कमी केलेला पाठ्यक्रमाचे अवलोकन करावे. या पाठ्यक्रमाचे स्वयंअध्ययन करण्यासाठी पाठ्यपुस्तकातील सर्व घटकांचा समावेश दिनदर्शिकेत करण्यात आलेला आहे.
13. शैक्षणिक दिनदर्शिकेमधील लिंक open होत नसल्यास सदर घटकाशी संबंधित ई-साहित्य DIKSHA APP च्या माध्यमातून आपणास पाहता येईल. यासाठी DIKSHA APP आपल्या मोबाईल मध्ये DOWNLOAD करून घ्यावे. तसेच पाठ्यपुस्तकामध्ये देण्यात आलेल्या QR CODE DIKSHA APP मधून SCAN करून ही पाहता येईल.

राज्य शैक्षणिक संशोधन व प्रशिक्षण परिषद, महाराष्ट्र, पुणे

शैक्षणिक दिनदर्शिका

माहे – सप्टेंबर, ऑक्टोबर, नोव्हेंबर २०२०

DIKSHA APP DOWNLOAD करण्यासाठी [येथे क्लिक करा](#)

इयत्ता:-चौथी

माहे –सप्टेंबर २०२०

विषय – मराठी

आठवडा	अध्ययन निष्पत्तीक्रमांक	पाठाचे नाव	अध्ययन स्रोत	विद्यार्थी कृती
आठवडा पहिला दुसरा	०४-०१-०२ ०४-०१-०६ ०४-०१-०८ ०४-०१-२०	९. ईदगाह	https://diksha.gov.in/play/content/do_३१२२२४४२७७११०२१०५६१२७२५?referrer=utm_source%३Ddiksha_mobile%२६utm_content%३Ddo_३१२५२६५८१५५५६२५९८४२४०४३४%२६utm_campaign%३Dshare_content https://diksha.gov.in/play/content/do_३१२२१३१९१६११६७८७२०२१६८१?referrer=utm_source%३Ddiksha_mobile%२६utm_content%३Ddo_३१२५२६५८१५५५६२५९८४२४०४३४%२६utm_campaign%३Dshare_content	१) विद्यार्थी विविध धर्मांचे सण चित्र व माहिती यांचा संग्रह करतील २) तुमच्या परिसरात साजऱ्या होणाऱ्या सणांची नावे व माहिती लिहतील. ३) गावातील दिवाळी व शहरातील दिवाळी कशी साजरी होते तुमचे मत मांडा . ४) कोणत्या सणात तुमच्या गावात जत्रा भरते? ५) जत्रेत कोणकोणती दुकाने असतात? ६) सुट्टीच्या दिवशी तुम्ही कुठे, कुठे फिरायला जाता? तो अनुभव त्यांच्या शब्दांत सांगातील.
आठवडा दुसरा	०४-०१-०१	१०. धाडसीहाली	https://diksha.gov.in/play/content/do_३१२२१३२५८४९०२४९२१६२१८५३?referrer=utm_source%३Ddiksha_mobile%२६utm_content%३Ddo_३१२५२६५८१५५५६२५९८४२४०४३४%२६utm_campaign%३Dshare_content	१) मजकुराचे वाचन करतील. २) नवीन शब्द व त्याचे अर्थ यांची यादी बनवतील .

आठवडा तिसरा	०४-०१- ०८ ०४-०१- १०		aign%३Dshare_content https://diksha.gov.in/play/content/do_३१२३२६४१६२१६३१७९५२१३१५?referrer=utm_source%३Ddiksha_mobile%२&utm_content%३Ddo_३१२५२६५८१५५५६२५९८४२४०४३४%२&utm_campaign%३Dshare_content	<p>३)खालील व्यक्तींच्या मुलाखतीसाठी प्रश्नावली तयार करतील.</p> <p>सैनिक</p> <p>डॉक्टर</p> <p>सफाईकामगार</p> <p>४)विविध पुरस्काराची नावे व माहिती यांची यादी बनवून संग्रह करतील.</p>
आठवडा चौथा	०४-०१- ०३ ०४-०१- ०६ ०४-०१- ०८ ०४-०१- १६ ०४-०१- १८	११. नाखवादादा, नाखवादादा	https://diksha.gov.in/play/content/do_३१२२१३२२९९०५३२९८४१९८०३?referrer=utm_source%३Ddiksha_mobile%२&utm_content%३Ddo_३१२५२६५८१५५५६२५९८४२४०४३४%२&utm_campaign%३Dshare_content https://diksha.gov.in/play/content/do_३१२२१३२३०२११५७१७१२२९८०८?referrer=utm_source%३Ddiksha_mobile%२&utm_content%३Ddo_३१२५२६५८१५५५६२५९८४२४०४३४%२&utm_campaign%३Dshare_content	<p>१) कविता चालीत कृतीयुक्त म्हणतील .</p> <p>२) मासेमारी व्यवसायाची माहिती सांगतील</p> <p>३) विविध व्यवसाय,व्यवसायिक यांची माहिती व चित्रसंग्रह करतील.</p> <p>४) पुढील घटक तुमच्याशी बोलतात अशी कल्पना करून त्यांचे आत्मकथन तुमच्या शब्दांत लिहितील .</p> <p>मी शेतकरी बोलतो</p> <p>मी लोहार बोलती</p> <p>मी गवंडी बोलतो</p>

				मी माळी बोलतो
--	--	--	--	---------------------

माहे –ऑक्टोबर २०२०

विषय – मराठी

आठवडा	अध्ययन निष्पत्तीक्र मांक	पाठाचे नाव	अध्ययन स्रोत	विद्यार्थी कृती
पहिला	०४-०१- ०३ ०४-०१- ०८ ०४-०१- १० ०४-०१- १६	शब्दार्थ पांठातर तोडी प्रश्न श्रुतलेखन		१) झालेल्या पाठयघटकातील शब्द व त्यांचे अर्थलेखन करतील. २) पाठात आलेल्या वाक्यप्रचाराचे अर्थ लिहून वाक्यात उपयोग करतील. ३) पाठावर आधारीत प्रश्नोत्तरे यांचा सराव करतील. ४) विविध सण व माहितीलेखन करतील. ५) मुलाखत प्रश्नावली तयार करतील. ६) श्रुतलेखन (शब्द, वाक्य, परिच्छेद) ७) निबंधलेखन

				माझा आवडता सण . गावातील जत्रा मी डॉक्टर झालो तर ...
दुसरा		अतिरिक्तपुरक मार्गदर्शनव सराव		स्वाध्याय सराव दिलेल्या घटकांवर स्वतःचे मत लिहितील .
तिसरा		प्रथम सत्र मूल्यमान क्र .१		प्रथम सत्र मूल्यमापन क्र.१
चौथा		प्रथम सत्र मूल्यमान क्र .१		प्रथम सत्र मूल्यमापन क्र. १

माहे –नोव्हेंबर२०२०

विषय – मराठी

आठवडा	अध्ययन निष्पत्ती क्रमांक	पाठाचे नाव	अध्ययन स्रोत	विद्यार्थी कृती
-------	--------------------------------	------------	--------------	-----------------

पहिला		उजळणी व सराव		झालेल्या घटकानुरूप सराव १) सण समारंभ नावे व माहिती लिहितील. २) वाहनचालकाच्या मुलाखतीसाठी प्रश्नावली तयार करतील. ३) विविध खेळांची नावे व माहिती लिहितील ४) सहलीचे वर्णन करतील ५) गावातील जत्राचे वर्णन करतील ६) आवडणाऱ्या कवितांचा संग्रह करतील.
दुसरा		दिवाळी सुट्टी		दिवाळीसुट्टी
तिसरा		दिवाळी सुट्टी		दिवाळीसुट्टी

चौथा		व्याकरण सराव		संवाद लेखन (मुलाखत) शेतकरी व मी नाखवादादा व मी
------	--	--------------	--	---

अध्ययन निष्पत्ती क्रमांक	पाठाचे नाव	अध्ययन अध्यापन स्रोत(Resources)	कालावधी	विद्यार्थी कृती
-----------------------------	------------	---------------------------------	---------	-----------------

<p>04.71.03 2 व 3 अंकी संख्यांचा गुणाकार करतात.</p>	<p>गुणाकार : भाग १</p>	<p>इयत्ता ४ थी विषय गणित पाठ्यपुस्तक ई-बालभारती लिंक http://cart.ebalbharati.in/BalBooks/pdfs/401020004.pdf https://diksha.gov.in/play/content/do_3130139962566000641198?referrer=utm_source https://diksha.gov.in/play/content/do_3130139962666926081246?referrer=utm_source</p>	<p>सप्टेंबर 1 ला आठवडा</p>	<p>१. संख्येची पूर्ण दशक + एकक अशी विभागणी करा. उदा. $23 = 20 + 3$ 2. नाणी व नोटांचा वापर करून संख्येची पट करा. उदा. $23 \times 4 = (23 \text{ ची } 4 \text{ पट} = 20 \text{ ची } 4 \text{ पट} + 3 \text{ ची } 4 \text{ पट})$ $(20 \times 4) + (3 \times 4)$ $80 + 12 = 92$ 3. चौकट पद्धतीने गुणाकाराची मांडणी करून सोडवा. 23×4</p>
---	----------------------------	--	--------------------------------	---

<p>04.71.03 2 व 3 अंकी संख्यांचा गुणाकार करतात.</p>	<p>गुणाकार : भाग १</p>	<p>इयत्ता ४ थी विषय गणित पाठ्यपुस्तक ई-बालभारती लिंक http://cart.ebalbharati.in/BalBooks/pdfs/401020004.pdf दीक्षा CONTENT लिंक https://diksha.gov.in/play/content/do_3130139962799718401225?referrer=utm_source https://diksha.gov.in/play/content/do_3130139962930954241226?referrer=utm_source https://diksha.gov.in/play/content/do_3130139963052851201199?referrer=utm_source</p>	<p>सप्टेंबर 2 रा आठवडा</p>	<p>१) तीन अंकी संख्येला एक अंकी संख्येने गुणणे. २) 100, 10 व 1 च्या नाणी व नोटांच्या मदतीने तीन अंकी संख्यांची पट करा. ३) पुरेसा सराव झाल्यानंतर साहित्य न वापरता संख्येची शतक, दशक व एकक अशी विभागणी करून पट करा. जसे - $342 \times 2 =$ $300 \times 2 + 40 \times 2 + 2 \times 2$ $600 + 48 + 4$ $= 652$ ४) वरील उदाहरची मांडणी चौकट पद्धतीने करा. ५) टीम अंकी संख्या गुणीला दोन अंकी संख्या अशी उदाहरणे चौकट पद्धतीने सोडवा.(पा.पु. पान क्र. ३१ वरील उदाहरणे सोडवा.) ६) दोन संख्या घेऊन त्यापासून गुणाकाराचे शाब्दिक उदाहरण तयार करण्याचा सराव करा. जसे - 75 व 5 उदा.जि. प. शाळा तारुबांधा येथे 75 विद्यार्थी आहेत. जर प्रत्येक विद्यार्थ्यास 5 रु. चा एक पेन द्यायचा असेल तर कमीतकमी किती रुपये लागतील? ७) इयत्ता ४थी पाठ्यपुस्तकाच्या लिंक चा वापर करून पान क्र.31 वरील उदाहरणे अभ्यासा.</p>
---	----------------------------	--	--------------------------------	---

<p>04.71.04 विविध पद्धती वापरूनएका संख्येला दुसऱ्या संख्येने भागतात.</p>	<p>भागाकार : भाग १</p>	<p>इयत्ता ४ थी विषय गणित पाठ्यपुस्तक ई-बालभारती लिंक http://cart.ebalbharati.in/BalBooks/pdfs/401020004.pdf दीक्षा CONTENT लिंक https://diksha.gov.in/play/content/do_31251483159207936015721?referrer=utm_source https://diksha.gov.in/play/content/do_3130139977058467841135?referrer=utm_source</p>	<p>सप्टेंबर ३ रा आठवडा</p>	<p>१) उपलब्ध वस्तू जसे फुले, काड्या, ठोकळे यांचे समान वाटप करा. २) प्रत्येकाला किती मिळाले, किती मुलांना वाटले, वाटून किती संपले व शिल्लक किती राहिले यावर चर्चा करा. ३) संख्येएवढे ठिपके काढा. समान ठिपक्यांच्या रांगा तयार करा. ४) २१ टिकल्या घ्या. एका रांगेत ३ टिकल्या ठेऊन किती रांगा तयार होतात हे मोजायला सांगा. एका रांगेत ७ टिकल्या ठेऊन किती रांगा तयार होतात हे मोजायला सांगा. ५) वरील प्रकारच्या उदाहरणांचा सराव केल्यानंतर भागाकार व गुणाकार संबंधावर चर्चा करा. ६) इयत्ता ४ थी पाठ्यपुस्तकाच्या लिंक चा वापर करून पान क्र.३२ व ३३ अभ्यासा. ७) खताची ८४ पोती ४ शेतकऱ्यांना समान वाटायची आहे. कोणकोणत्या पद्धतीने समान वाटता येतील? मुलाला स्वतः करून पाहू द्या.संबोध पक्का झाल्यानंतरच रितीने सोडवायला सांगा. ८) इयत्ता ४ थी पाठ्यपुस्तकाच्या लिंक चा वापर करून पान क्र.३४ व ३५ अभ्यासा.</p>
--	----------------------------	--	--------------------------------	---

<p>04.71.04 विविध पद्धती वापरूनएका संख्येला दुसऱ्या संख्येने भागतात.</p>	<p>भागाकार : भाग १</p>	<p>इयत्ता ४ थी विषय गणित पाठ्यपुस्तक ई-बालभारती लिंक http://cart.ebalbharati.in/BalBooks/pdfs/401020004.pdf दीक्षा CONTENT लिंक https://diksha.gov.in/play/content/do_3130139977160130561250?referrer=utm_source https://diksha.gov.in/play/content/do_3130139980534497281210?referrer=utm_source</p>	<p>सप्टेंबर 4 था आठवडा</p>	<p>१) इयत्ता ४ थी पाठ्यपुस्तकाच्या लिंक चा वापर करून पान क्र.36 व 37 वरील उदाहरणे अभ्यासा. २) दशक स्थानच्या अंकाला पूर्ण भाग न जाणाऱ्या संख्या घेऊन भागाकाराच्या उदाहरणांचा सराव करा. ३) भागाकार करा. भाज्य, भाजक, भागाकार व बाकी लिहा. ४) दशक व एकक स्थानच्या अंकांना पूर्ण भाग न जाणाऱ्या संख्या घेऊन भागाकाराची उदाहरणे सोडवा. ५) ◦ वस्तू वाटण्याचा संबोध दृढ करा. ◦ वस्तू कितीही जणांना वाटता येते आणि प्रत्येकेला ◦ मिळते हे लक्षात आणून द्या. ६) इयत्ता ४ थी पाठ्यपुस्तकाच्या लिंक चा वापर करून पान क्र.38 वरील उदाहरणे अभ्यासा.</p>
--	----------------------------	--	--------------------------------	--

<p>04.71.05 नाणी, नोटा,लांबी, वस्तूमान आणि धारकतायांचा संबंध असणारे दैनंदिन जीवनातील प्रश्न किंवा प्रसंगतयार कर्यासाठी व सोडविण्यासाठी चार क्रियांचा वापर करतात.</p>	<p>नाणी व नोटा</p>	<p>इयत्ता ४ थी विषय गणित पाठ्यपुस्तक ई-बालभारती लिंक http://cart.ebalbharati.in/BalBooks/pdfs/401020004.pdf दीक्षा CONTENT लिंक https://diksha.gov.in/play/content/do_31221389924416716813306?referrer=utm_source https://diksha.gov.in/play/content/do_3130139977277931521219?referrer=utm_source</p>	<p>ऑक्टोबर 1 ला आठवडा</p>	<p>१) 1 रु. ची मोड करा. २) 2 रु ची वेगवेळ्या प्रकारे मोड करा. ३) 5 रु ची वेगवेळ्या प्रकारे मोड करा. ४) 10 रु ची वेगवेळ्या प्रकारे मोड करा. ५) 20 रु ची वेगवेळ्या प्रकारे मोड करा. ६) 50 रु ची वेगवेळ्या प्रकारे मोड करा. ७) 100 रु ची वेगवेळ्या प्रकारे मोड करा. ८) 200 रु ची वेगवेळ्या प्रकारे मोड करा. ९) 500 रु ची वेगवेळ्या प्रकारे मोड करा.</p>
<p>04.71.05 नाणी, नोटा,लांबी, वस्तूमान आणि धारकतायांचा संबंध असणारे दैनंदिन जीवनातील प्रश्न किंवा प्रसंगतयार कर्यासाठी व सोडविण्यासाठी चार क्रियांचा</p>	<p>नाणी व नोटा</p>	<p>इयत्ता ४ थी विषय गणित पाठ्यपुस्तक ई-बालभारती लिंक http://cart.ebalbharati.in/BalBooks/pdfs/401020004.pdf दीक्षा CONTENT लिंक https://diksha.gov.in/play/content/do_3130139980187811841251?referrer=utm_source https://diksha.gov.in/play/content/do_3130139977415393281160?referrer=utm_source</p>	<p>ऑक्टोबर 2 रा आठवडा</p>	<p>१) 1000 रु ची वेगवेळ्या प्रकारे मोड करा. २) एखाद्या रकमेच्या लहान मूल्याच्या नोटा व नाणी पासून तेवढ्याच रकमेची जास्त मूल्याची एक नोट किंवा नाणे मिळवा. ३) इयत्ता ४ थी पाठ्यपुस्तकाच्या लिंक चा वापर करून पान क्र.41 व 42 वरील उदाहरणे अभ्यासा.</p>

वापर करतात.				
04.71.16 तास व मिनिटे यात घड्याळातील वेळ सांगतात.	कालमापन	इयत्ता ४ थी विषय गणित पाठ्यपुस्तक ई-बालभारती लिंक http://cart.ebalbharati.in/BalBooks/pdfs/401020004.pdf दीक्षा CONTENT लिंक https://diksha.gov.in/play/content/do_3130139963168276481219?referrer=utm_source https://diksha.gov.in/play/content/do_3130139963292876801205?referrer=utm_source	ऑक्टोबर 3 रा आठवडा	१) घरच्या घड्याळात दिसणारी वेळ तास व मिनीटात लिहा. २) घरी उपलब्ध साहित्यापासून घड्याळाची प्रतिकृती तयार करा. ३) वहीवर घड्याळाचे चित्र काढून वेगवेगळ्या वेळा दाखवा. जसे - 3 वाजून 10 मिनीटे, 11 वाजून 35 मिनीटे इ. ४) पावणे, सव्वा, साडे या शब्दांचा घड्याळाचे वाचन करण्यासाठी उपयोग करा. जसे - सव्वा चार, पावणे सहा इ. ५) इयत्ता ४ थी पाठ्यपुस्तकाच्या लिंक चा वापर करून पान क्र.44 वरील उदाहरणे अभ्यासा.

<p>04.71.18 दैनंदिन जीवनातील घटनांवा लागणारा वेळ किंवा घटनांमधील कालावधी पुढे मोजून किंवा मागे मोजून तसेच बेरीज वजाबाकी करून गणन करतात.</p>	<p>कालमापन</p>	<p>इयत्ता ४ थी विषय गणित पाठ्यपुस्तक ई-बालभारती लिंक http://cart.ebalbharati.in/BalBooks/pdfs/401020004.pdf दीक्षा CONTENT लिंक https://diksha.gov.in/play/content/do_3130139963435335681158?referrer=utm_source https://diksha.gov.in/play/content/do_3130139963527659521227?referrer=utm_source</p>	<p>ऑक्टोबर 4 था आठवडा</p>	<p>१) ऑक्टोबर 2020 चे कॅलेंडर घ्या. ऑक्टोबर महिन्यात एकूण किती रविवार आहेत? महात्मा गांधी जयंती कोणत्या वारी आहे? दसरा कोणत्या वारी आहे? कोणते वार पाचवेळा आले आहेत? या प्रकारचे प्रश्न तयार करून उत्तरे लिहा. 2) दोन तारखांच्या दरम्यान किती दिवसांचा कालावधी आहे हे शोधा. जसे - जरुडला 3 जुलै 2020 पासून 6 जुलै 2020 पर्यंत कोरोनामुळे गावकऱ्यांनी जनता कर्फ्यू पाळला, तर जरुडला एकूण किती दिवस जनता कर्फ्यू होता. ३) इयत्ता ४ थी पाठ्यपुस्तकाच्या लिंक चा वापर करून पान क्र.45 वरील उदाहरणे अभ्यासा. ४) इयत्ता ४ थी पाठ्यपुस्तकाचे पान क्र.46 वरील माहिती अभ्यासा. 2020 हे वर्ष आहे काते ठरवा.</p>
---	----------------	--	-------------------------------	---

<p>04.71.01 दैनंदिन जीवनात संख्यांवरील क्रियांचा वापर करतात.</p>	<p>शाब्दिक उदाहरणे : बेरीज - वजाबाकी</p>	<p>इयत्ता ४ थी विषय गणित पाठ्यपुस्तक ई-बालभारती लिंक http://cart.ebalbharati.in/BalBooks/pdfs/401020004.pdf दीक्षा CONTENT लिंक https://diksha.gov.in/play/content/do_3130139980640501761211?referrer=utm_source https://diksha.gov.in/play/content/do_3130139980747243521222?referrer=utm_source https://diksha.gov.in/play/content/do_3130139980852264961252?referrer=utm_source</p>	<p>नोव्हेंबर 1 ला आठवडा</p>	<p>१) दिलेले उदाहरण समजपूर्वक वाचतात. २) काय दिलेले आहे व काय काढायचे आहे हे समजून घेतात. ३) उदाहरणातील संख्यांना रिंगण व महत्वाच्या माहितीला underline करतात. ४) अनावश्यक माहिती हलक्या रेषांनी खोडतात. ५) उत्तराचा अंदाज घेतात. ६) उदाहरण सोडविण्यासाठी नेमकी कोणती क्रिया करावी हे ठरवितात. ७) क्रिया करून उत्तर काढतात. ८) उत्तराचे अर्थनिर्वचन करतात. ९) इयत्ता ४ थी पाठ्यपुस्तकाच्या लिंक चा वापर करून पान क्र.47 व 48 वरील उदाहरणे अभ्यासा.</p>
--	--	--	---------------------------------	--

<p>04.71.01 दैनंदिन जीवनात संख्यांवरील क्रियांचा वापर करतात.</p>	<p>शाब्दिक उदाहरणे : बेरीज - वजाबाकी</p>	<p>इयत्ता ४ थी विषय गणित पाठ्यपुस्तक ई-बालभारती लिंक http://cart.ebalbharati.in/BalBooks/pdfs/401020004.pdf दीक्षा CONTENT लिंक https://diksha.gov.in/play/content/do_3130139980981616641162?referrer=utm_source</p>	<p>नोव्हेंबर 2 रा आठवडा</p>	<p>१) इयत्ता ४ थी पाठ्यपुस्तकाच्या लिंक चा वापर करून पान क्र.49 व 50 वरील उदाहरणे अभ्यासा. २) दिलेले उदाहरण समजपूर्वक वाचतात. ३)काय दिलेले आहे व काय काढायचे आहे हे समजून घेतात. ४) उदाहरणातील संख्यांना रिंगण व महत्वाच्या माहितीला underline करतात. ५)अनावश्यक माहिती हलक्या रेषांनी खोडतात. ६)उत्तराचा अंदाज घेतात. ७)उदाहरण सोडविण्यासाठी नेमकी कोणती क्रिया करावी हे ठरवितात. ८) क्रिया करून उत्तर काढतात. ९) उत्तराचे अर्थनिर्वचन करतात.</p>
--	--	--	---------------------------------	--

<p>04.71.06 अपूर्णाकाचा वापर करतात.</p>	<p>अपूर्णाक</p>	<p>इयत्ता ४ थी विषय गणित पाठ्यपुस्तक ई-बालभारती लिंक http://cart.ebalbharati.in/BalBooks/pdfs/401020004.pdf दीक्षा CONTENT लिंक https://diksha.gov.in/play/content/do_3130139986551111681196?referrer=utm_source https://diksha.gov.in/play/content/do_3130139981173882881221?referrer=utm_source</p>	<p>नोव्हेंबर 3 रा आठवडा</p>	<p>१) एक कागद घ्या. त्याचे घडी घालून दोन समान भाग करा. यातील प्रत्येक भाग हा पूर्ण कागदाचा अर्धा भाग आहे. २) एका वस्तूचे चार समान भाग केल्यास त्यापैकी प्रत्येक भाग हा पूर्ण वस्तूचा पाव भाग आहे. ३) तीन पाव भाग मिळून पाऊण होतो. ४) दोरी, रिबन चा अर्धा, पाव व पाऊण भाग घ्या. ५) ग्लासात पाणी घेऊन पाण्याचा अर्धा, पाव व पाऊण भाग मिळवा. ६) जमिनीवर रेघ काढून तिचे समान 5 भाग करा. यातील प्रत्येक भागाला 1 छेद 5 असे म्हणतात. ७) पेरुचा 1 छेद 6 भाग आईला द्या. ८) 1 छेद 6 पेरु 6 वेळा घेतला की 1 पेरु पूर्ण होतो. ९) 1/6 ची दुप्पट 2/6 आहे तर 1/6 ची 6 पट 1 आहे. १०) इयत्ता ४ थी पाठ्यपुस्तकाच्या लिंक चा वापर करून पान क्र. 54 व 55 वरील उदाहरणे अभ्यासा.</p>
---	-----------------	--	---------------------------------	--

<p>04.71.06 अपूर्णाकाचा वापर करतात.</p>	<p>अपूर्णाक</p>	<p>इयत्ता ४ थी विषय गणित पाठ्यपुस्तक ई-बालभारती लिंक http://cart.ebalbharati.in/BalBooks/pdfs/401020004.pdf दीक्षा CONTENT लिंक https://diksha.gov.in/play/content/do_3130139986691276801163?referrer=utm_source https://diksha.gov.in/play/content/do_3130139986810142721164?referrer=utm_source https://diksha.gov.in/play/content/do_3130139986901401601232?referrer=utm_source</p>	<p>नोव्हेंबर 4 था आठवडा</p>	<p>१) समान आकाताची 4 बिस्कीटे घ्या. एका बिस्किटाचे 2 समान भाग करा. दुसऱ्याचे 4 समान भाग करा. तिसऱ्याचे 3 समान भाग करा. चौथ्याचे 5 समान भाग करा. प्रत्येकातील 1 तुकडा घ्या. कोणता तुकडा मोठा आहे याचे निरीक्षण करा. २) एक वस्तू पूर्ण व तेवढ्याच आकाराच्या दुसऱ्या वस्तूचे काही समान भाग घेऊन पूर्णाकयुक्त अपूर्णाक दाखवा. २) घरातील 6 कप घ्या. त्यातील अर्धे धूवून फळीवर ठेवा. ३) बालभारतीच्या पुस्तकातील पाठाच्या 20 ओळी निवडा.त्यापैकी 3 छेद 5 ओळी वाचा. ४) गणिताच्या पुस्तकाला 88 पाने आहेत. अपूर्णाकाचे प्रकरण त्यापैकी 51 ते 58 पानांवर दिलेले आहे. जर 88 पानांचा एक समुह असेल तर अपूर्णाक प्रकरण हे पूर्ण पुस्तकाचा कितवा भाग आहे? 5) इयत्ता ४ थी पाठ्यपुस्तकाच्या लिंक चा वापर करून पान क्र. 56 ते 58 वरील उदाहरणे अभ्यासा.</p>
---	-----------------	---	---------------------------------	--

इयत्ता : चौथी

माहे : सप्टेंबर २०२०

इंग्रजी – विषय

विषय	कालावधी	पाठाचे नाव	अध्ययन निष्पत्ती क्रमांक	अध्ययन अध्यापन स्रोत	विद्यार्थी कृती
English	September week 1	12. A Garden of Words	The learner – (4.17.4) Responds and follows simple instructions/ announcements/ requests in English and acts accordingly.	State text book My English Book Four You can download the book by using the given link : http://cart.ebalbharti.in/BalBooks/ebook.aspx watch the video here https://diksha.gov.in/play/content/do_3130143314496225281335?referrer=utm_source%3Ddiksha_mobile%26utm_content%3Ddo_312526596648591360142882%26utm_campaign%3Dshare_content	<ol style="list-style-type: none">1. Watch the video of “Garden of Words “2. Read the Unit 2, ‘A Garden of Words’, Page no. 163. Find and copy the words that ends with letter y, d, e and make words from them.

		13. The Hare and the Tortoise.	The learner – (4.17.6) Listens and responds attentively to stories, narrations, descriptions etc.in English and follows the meaning.	https://diskha.gov.in/play/content/do_31224073438946918421966	<ol style="list-style-type: none"> 1. Watch the video of ‘The Hare and the Tortoise’. 2. Perform role-play of the given story of The Hare and The Tortoise.
English	September week 2	14. Categories	The learner – (4.17.9) Guesses the meaning of words, phrase sentence from the context and solve simple crossword puzzles, build word chain etc.	https://diksha.gov.in/play/content/do_3130143315513589761251?referrer=utm_source%3Ddiksha_mobile%26utm_content%3Ddo_312526596648591360142882%26utm_campaign%3Dshare_content	<ol style="list-style-type: none"> 1. Watch the video of categories. 2. Make a categories chart and fill all the columns for all the letter from “a” to ‘z” 3. Find words and complete chart on page -20 (Self Study)
	September week 2	15. To The Market	The learner – (4.17.6) Listens and responds attentively to stories, narrations, descriptions etc. in English and	https://diskha.gov.in/play/content/do_3122406889408184321536	<ol style="list-style-type: none"> 1. Watch the video of ‘To the Market’. 2. Listen and repeat the

			follows the meaning.		poem. 3. Look at the pictures on page no. 21. Use them to add more lines to the poem. You may also make up more lines on your own.
English	September week 3	16. Munnu's Maths'	The learner – (4.17.6) Listens and responds attentively to stories, narrations, descriptions etc.in English and follows the meaning.	https://diskha.gov.in/play/content/do_31223866559114444815655	1. Watch the video of 'Munnu's Maths' 2. Listen carefully and say the words for the picture at the right time. 3. List the things, which are bought from the market with their measures. e.g. Tomatoes: 2 kilogram (kg), Oil: 1 liter (l), etc. 4) Make a list of things as many things as you can using

					<p>table .(page -23)</p> <p>5) Make a shopping list of 10 things . (page-23)</p> <p>SELF STUDY</p>
		17. Circles-2	<p>The learner-</p> <p>(4.17.4) Participates and enacts in role-play, short skits, playlets with interest.</p> <p>(4.17.3) Enjoys and recites poems, songs and rhymes with proper actions, rhythm and appropriate expressions.</p>	<p>https://diksha.gov.in/play/content/do_3130143315513589761251?referrer=utm_source%3Ddiksha_mobile%26utm_content%3Ddo_312526596648591360142882%26utm_campaign%3Dshare_content</p>	<p>1.watch the video of “circles-2”</p> <p>2. Listen carefully and practice the dialogues with proper actions.</p>
English	September week 4	18. A Team of Workers’	The learner-	<p>https://diskha.gov.in/play/content/do_31224073551864627215766</p>	<p>1. Watch the video of ‘A Team of Workers’</p>

			<p>(4.17.4) Participates and enacts in role-play, short skits, playlets with interest.</p> <p>(4.17.3) Enjoys and recites poems, songs and rhymes with proper actions, rhythm and appropriate expressions.</p>		<p>2. Enact the play.</p> <p>3. Write the rhyming words which are given in the text.</p> <p>3. Write the names of the body parts.</p> <p>SELF STUDY</p>
	September week 4	19. Fresh Food	<p>The learner-</p> <p>(4.17.4) Participates and enacts in role-play, short skits, playlets with interest.</p> <p>(4.17.3) Enjoys and recites poems, songs and rhymes with proper actions, rhythm and appropriate expressions</p>	<p>https://diskha.gov.in/play/content/do_31224072267542528021962</p>	<p>1. Watch the video of the poem 'Fresh Food'.</p> <p>2. Listen, repeat and sing the poem.</p> <p>2. Using the words from this poem, make different stanzas.</p>
English	October Week – 1	In a Biscuit factory	4.17.14 – Reads English seen in the surroundings with understanding and reasonable	<p>1)</p> <p>https://diksha.gov.in/play/collection/do_312526596648591360142882?conten</p>	<p>1) Watch video carefully and read the lesson loudly.</p>

			<p>speed on the classroom walls, notice boards, in posters and in advertisements.</p> <p>4.17.7 Reads English seen in the surroundings with understanding and reasonable speed.</p>	<p>tId=do_31224070367072256015748</p> <p>2)</p> <p>https://diksha.gov.in/play/collection/do_312526596648591360142882?contentId=do_3130143319449354241252</p>	<p>2) Try to find steps of biscuit making. .</p> <p>3) Try to read names of biscuits at your home .</p>
		Let's talk	<p>4.17.5 Responds and follows simple instructions / announcements /requests in English and acts accordingly.</p> <p>4.17.17 Participates in a conversation and speaks briefly on a familiar topic.</p>	<p>1)</p> <p>https://diksha.gov.in/play/collection/do_312526596648591360142882?contentId=do_3122406867577077621942</p> <p>2)</p> <p>https://diksha.gov.in/play/collection/do_312526596648591360142882?contentId=do_313014331953922048196</p>	<p>1) Watch video carefully and try to speak with your family members/ friends.</p> <p>2) Try to collect any item given on page -32 and complete your project. SELF STUDY.</p>
English	October Week -2	Time Poems	4.17.3) Enjoys and recites poems, songs and rhymes with proper actions, rhythm and	<p>1)</p> <p>https://diksha.gov.in/play/collection/do_312526596648591360142882?contentId=do_313014331953922048196</p>	<p>1) Listen, repeat and enjoy the poem.</p> <p>2) Copy any poem from</p>

			appropriate expressions.	tId=do_31224081002503372821983 2) https://diksa.gov.in/play/collection/do_312526596648591360142882?contentId=do_3130143319661199361266	book in your notebook also draw pictures for poem.
		A Garden of Words	4.17.10 Reads and finds the meaning of new words from a dictionary for reference. Looks up the spelling of words from a dictionary.	1) https://diksa.gov.in/play/collection/do_312526596648591360142882?contentId=do_312241350613975040116	1) Watch video carefully and read Garden of Words on page 34 2) Complete sentences using words given in the table. 1) Find words in table – all , met , cock 2) Find and copy the names of birds and animals 5) Find the words that have – o,ck,ng,d,se,ea,ou SELF STUDY

English	October Week -3	The Sky is falling!	<p>4.17.7 Reads English seen in the surroundings with understanding and reasonable speed.</p> <p>(4.17.4)Participates and enacts in role-play, short skits, playlets with interest.</p>	<p>1) https://diksha.gov.in/play/collection/do_312526596648591360142882?contentId=do_31224085868489113615777</p> <p>2) https://diksha.gov.in/play/collection/do_312526596648591360142882?contentId=do_3130143319913676801253</p> <p>3) https://diksha.gov.in/play/collection/do_312526596648591360142882?contentId=do_3130143320081203201299</p>	<p>1) Watch video carefully and enact play at home.</p> <p>2) Read the story loudly.</p>
		Responses	<p>(4.17.4)Participates and enacts in role-play, short skits, playlets with interest.</p>	<p>1) https://diksha.gov.in/play/collection/do_312526596648591360142882?contentId=do_31224086253756416015779</p> <p>2) https://diksha.gov.in/play/collection/do_312526596648591360142882?contentId=do_31224086253756416015779</p>	<p>1) Watch video, use the sentences, and enact.</p> <p>2) Try to use it with your friends.</p>

				tId=do_3130143320179097601352	
English	October Week -4	A Recipe	4.17.5 Responds and follows simple instructions / announcements /requests in English and acts accordingly. 4.17.21 Writes a continuous and meaningful passage.	1) https://diksha.gov.in/play/collection/do_312526596648591360142882?contentId=do_312241468314476544253 2) https://diksha.gov.in/play/collection/do_312526596648591360142882?contentId=do_313014332289163264197	1) Watch video and then number the sentences properly. 2) Write all sentences in your notebook with sequence. 3) Ask recipe of Making Pohe to your mother.
		Something Special	4.17.7 Reads English seen in the surroundings with understanding and reasonable speed. 4.17.16 – Understands and use proper greetings and farewells.	1) https://diksha.gov.in/play/collection/do_312526596648591360142882?contentId=do_312241344350216192111 2) https://diksha.gov.in/play/collection/do_312526596648591360142882?contentId=do_3130143323100856321300	1) watch video carefully and try to do it yourself. 2) Read lesson loudly. SELF STUDY 1) Make a list of things in your classroom. 2) List ten things you see at

					home.
English	November week -1	From the Post box – 1	<p>4.17.16 – Understands and use proper greetings and farewells.</p> <p>4.17.14 – Reads English seen in the surroundings with understanding and reasonable speed on the classroom walls, notice boards, in posters and in advertisements.</p>	<p>1) https://diksha.gov.in/play/collection/do_312526596648591360142882?contentId=do_312241360063250432214</p> <p>2) https://diksha.gov.in/play/collection/do_312526596648591360142882?contentId=do_3130143323316305921281</p>	<p>1) Watch video carefully then read all messages .</p> <p>2) Try to write your own messages .</p> <p>3) Prepare POST BOX for your classroom. (Project)</p>
		How Birds Fly	<p>4.17.7 Reads English seen in the surroundings with understanding and reasonable speed.</p>	<p>1) https://diksha.gov.in/play/collection/do_312526596648591360142882?contentId=do_312241418127687680142</p> <p>2) https://diksha.gov.in/play/collection/do_312526596648591360142882?contentId=do_3130143323474165761301</p>	<p>1) Watch video carefully and read aloud.</p>

English	November week -2	Little Brown Sparrows	<p>4.17.7 Reads English seen in the surroundings with understanding and reasonable speed.</p> <p>4.17.3) Enjoys and recites poems, songs and rhymes with proper actions, rhythm and appropriate expressions.</p>	<p>1) https://diksha.gov.in/play/collection/do_312526596648591360142882?contentId=do_31224135093569126428</p> <p>2) https://diksha.gov.in/play/collection/do_312526596648591360142882?contentId=do_3130143323625226241254</p>	<p>1) Click on link and enjoy the poem.</p> <p>2) Recite the poem.</p> <p>3) Tell how you can to invite following in 1-2 sentences. A little pup , a kitten, a squirrel (Page – 44)</p>
		Circles – 3	<p>(4.17.4) Participates and enacts in role-play, short skits, playlets with interest.</p> <p>4.17.17 Participates in a conversation and speaks briefly on a familiar topic.</p>	<p>1) https://diksha.gov.in/play/collection/do_312526596648591360142882?contentId=do_312604616227405824218989</p> <p>2) https://diksha.gov.in/play/collection/do_312526596648591360142882?contentId=do_3130143323706900481307</p>	<p>1) Use given link and watch video carefully.</p> <p>2) Enact with your friends.</p> <p>3) Use all sentences with your family members.</p> <p>4)</p>

English	November week -3	Namita Didi's Timetable	<p>(4.17.4) Participates and enacts in role-play, short skits, playlets with interest.</p> <p>4.17.7 Reads English seen in the surroundings with understanding and reasonable speed.</p>	<p>1) https://diksha.gov.in/play/collection/do_312526596648591360142882?contentId=do_312604616512200704218991</p> <p>2) https://diksha.gov.in/play/collection/do_312526596648591360142882?contentId=do_312999574880247808137</p> <p>3) https://diksha.gov.in/play/collection/do_312526596648591360142882?contentId=do_3130143323821588481267</p>	<p>1) Watch video carefully and enact.</p> <p>2) Try to write your timetable</p> <p>SELF STUDY</p> <p>1) Listen to the time and mime what Namita does at that time.</p>
English				<p>1) The hare and the Tortoise</p> <p>https://diskha.gov.in/play/content/do_31224073438946918421966</p> <p><u>To the Market</u></p> <p>https://diskha.gov.in/play/content/do_31224073438946918421966</p>	<p>Click on given links - watch carefully and do practice.</p>

	November week -4	Revision	<p>122406889408184321536</p> <p><u>Munnu's Maths</u></p> <p>https://diskha.gov.in/play/content/do_31223866559114444815655</p> <p>A Team of Workers</p> <p>https://diskha.gov.in/play/content/do_31224073551864627215766</p> <p>In a Biscuit factory</p> <p>https://diksha.gov.in/play/collection/do_312526596648591360142882?contentId=do_31224070367072256015748</p> <p>https://diksha.gov.in/play/collection/do_312526596648591360142882?contentId=do_3130143319449354241252</p> <p>A Garden of Words</p>	Click on given links - watch carefully and do practice.
--	-----------------------------	-----------------	---	--

				<p>https://diksha.gov.in/play/collection/do_312526596648591360142882?contentId=do_312241350613975040116</p> <p>The Sky is falling!</p> <p>https://diksha.gov.in/play/collection/do_312526596648591360142882?contentId=do_3130143319913676801253</p> <p>https://diksha.gov.in/play/collection/do_312526596648591360142882?contentId=do_3130143320081203201299</p> <p>A Recipe</p> <p>https://diksha.gov.in/play/collection/do_312526596648591360142882?contentId=do_312241468314476544253</p> <p>https://diksha.gov.in/play/collection/do_312526596648591360142882?contentId=do_313014332289163264197</p>	
--	--	--	--	---	--

	November week -4	Revision	How Birds Fly https://diksha.gov.in/play/collection/do_312526596648591360142882?contentId=do_312241418127687680142 https://diksha.gov.in/play/collection/do_312526596648591360142882?contentId=do_3130143323474165761301 Circles – 3 https://diksha.gov.in/play/collection/do_312526596648591360142882?contentId=do_312604616227405824218989 https://diksha.gov.in/play/collection/do_312526596648591360142882?contentId=do_3130143323706900481307 Namita Didi's Timetable	
--	-----------------------------	-----------------	--	--

				https://diksha.gov.in/play/collection/do_312526596648591360142882?contentId=do_312604616512200704218991	
				https://diksha.gov.in/play/collection/do_312526596648591360142882?contentId=do_312999574880247808137	
				https://diksha.gov.in/play/collection/do_312526596648591360142882?contentId=do_3130143323821588481267	

इयत्ता :चौथी परिसर अभ्यास भाग १ माहे : सप्टेंबर 2020 ते नोव्हेंबर 2020

विषय	महिना	आठवडा	पाठाचे नाव	उपघटक	अध्ययन निष्पत्ती क्रमांक	अध्यापनाचे स्रोत	विद्यार्थी कृती
परिसर अभ्यास भाग 1	सप्टेंबर	1	९. हवा	हवेचे अस्तित्व	04.95A.09	https://diksha.gov.in/play/content/do_31248909419252121611346?referrer=utm_source%3Ddiksha_mobile%26utm_content%3Ddo_312526581818146816142782%26utm_campaign%3Dshare_content	1.पाठ्यपुस्तक पान.क्रं.57 वरील कृती करून पहा.
परिसर अभ्यास भाग 1	सप्टेंबर	2	९. हवा	हवेचे अस्तित्व	04.95A.09	https://diksha.gov.in/play/content/do_31248909419252121611346?referrer=utm_source%3Ddiksha_mobile%26utm_content%3Ddo_312526581818146816142782%26utm_campaign%3Dshare_content	1.रोजच्या वापरातील कोणकोणत्या वस्तूंमध्ये हवा दाबून भरलेली असते ते वहीमध्ये लिहा.
परिसर अभ्यास भाग 1	सप्टेंबर	3	१०. वस्त्र	वस्त्राचे प्रकार	04.95A.05 , 04.95A.06 व 04.95A.08	https://diksha.gov.in/play/content/do_31248644076208947223948?referrer=utm_source%3Ddiksha_mobile%26utm_content%3Ddo_312526581818155008142788%26utm_campaign%3Dshare_content	1. तुमच्या रोजच्या वापरातील वस्त्रांच्या प्रकाराचे नमुने जमा करा.
परिसर अभ्यास भाग 1	सप्टेंबर	4	१०. वस्त्र	वस्त्राचे महत्त्व	04.95A.05 , 04.95A.06 व 04.95A.08	https://diksha.gov.in/play/content/do_31248644076208947223948?referrer=utm_source%3Ddiksha_mobile%26utm_content%3Ddo_312526581818155008142788%26utm_campaign%3Dshare_content	हवामानानुसार कपड्यांमध्ये आपण कोणते बदल करतो व का करतो ? ते कारणासहित वहीमध्ये लिहा.
परिसर अभ्यास भाग 1	ऑक्टोबर	1	११. पाहू तरी शरीराच्या आत	शरीरातील आंतरद्रिय व हृदय	04.95A.01 व 04.95A.07	https://diksha.gov.in/play/content/do_31248643969711308813898?referrer=utm_source%3Ddiksha_mobile%26utm_content%3Ddo_3125265818181632001427	कोणकोणत्या अवयवांना ज्ञानेंद्रिये म्हणतात? व त्या अवयवांना ज्ञानेंद्रिये का म्हणतात? वहीमध्ये लिहा.

						93%26utm_campaign%3Dshare_content	
परिसर अभ्यास भाग 1	ऑक्टोबर	2	११. पाहू तरी शरीराच्या आत	आकुंचन व शिथिलीकरण	04.95A.01 व 04.95A.07	https://diksha.gov.in/play/content/do_31248643969711308813898?referrer=utm_source%3Ddiksha_mobile%26utm_content%3Ddo_312526581818163200142793%26utm_campaign%3Dshare_content	हृदय कसे कार्य करते ते तुमच्या शब्दात वहीमध्ये लिहा.
परिसर अभ्यास भाग 1	ऑक्टोबर	3	११. पाहू तरी शरीराच्या आत	स्वाध्याय	04.95A.01 व 04.95A.07	https://diksha.gov.in/play/content/do_31248643969711308813898?referrer=utm_source%3Ddiksha_mobile%26utm_content%3Ddo_312526581818163200142793%26utm_campaign%3Dshare_content	पाठ्यपुस्तक पान क्र. 74 व 75 वरील स्वाध्याय वहीमध्ये सोडवा.
परिसर अभ्यास भाग 1	ऑक्टोबर	4	१२. छोटे आजार, घरगुती उपचार	छोटे आजार व घरगुती उपचार	04.95A.01 व 04.95A.13	https://diksha.gov.in/play/content/do_31248644180109721613905?referrer=utm_source%3Ddiksha_mobile%26utm_content%3Ddo_312526581818138624142780%26utm_campaign%3Dshare_content	तुम्हाला माहिती असलेल्या औषधी वनस्पतींची नावे वहीमध्ये लिहा.
परिसर अभ्यास भाग 1	नोव्हेंबर	1	१२. छोटे आजार, घरगुती उपचार	घरातील अंधश्रद्धा	04.95A.01 व 04.95A.13	https://diksha.gov.in/play/content/do_31248644180109721613905?referrer=utm_source%3Ddiksha_mobile%26utm_content%3Ddo_312526581818138624142780%26utm_campaign%3Dshare_content	कोरोना या विषाणूचा संसर्ग होऊ नये म्हणून कोणती काळजी घ्यावी ते लिहा.
परिसर अभ्यास भाग 1	नोव्हेंबर	2	१२. छोटे आजार, घरगुती उपचार	स्वाध्याय	04.95A.01 व 04.95A.13	https://diksha.gov.in/play/content/do_31248644180109721613905?referrer=utm_source%3Ddiksha_mobile%26utm_content%3Ddo_312526581818138624142780%26utm_campaign%3Dshare_content	पाठ्यपुस्तक पान क्र. 79 व 80 वरील स्वाध्याय वहीमध्ये सोडवा
परिसर अभ्यास	नोव्हेंबर	3	१३. दिशा व	मुख्य दिशाची	04.95A.10	https://diksha.gov.in/play/content/do_3125684269157990401846?referrer=utm_source%3Ddiksha_mobile%26	1. उपदिशांची नावे वहीमध्ये लिहा.

भाग 1			नकाशा	ओळख		utm_content%3Ddo_312526581812248576240484%26utm_campaign%3Dshare_content	2. छोट्या आकाराच्या पुठ्यावर/कागदावर दिशा व उपदिशा यांचे चक्र वहीमध्ये काढा.
परिसर अभ्यास भाग 1	नोव्हेंबर	4	१३. दिशा व नकाशा	उपदिशाची ओळख	04.95A.10	https://diksha.gov.in/play/content/do_31289561346989260815349?referrer=utm_source%3Ddiksha_mobile%26utm_content%3Ddo_312526581812248576240484%26utm_campaign%3Dshare_content	पाठ्यपुस्तक पान क्रं .83 वरील महाराष्ट्र राज्याचा नकाशा पहा. त्यातील वाशिम जिल्ह्यावर तुम्ही तयार केलेले दिशाचक्र ठेवून कोणकोणते जिल्हे कोणकोणत्या दिशा व उपदिशांना येतात याची नोंद वहीमध्ये करा.

इयत्ता : ४ थी माहे : सप्टेंबर, २०२०

विषय	कालावधी	अध्ययन निष्पत्ती क्रमांक	पाठाचे नाव	अध्ययन अध्यापन स्रोत	विद्यार्थी कृती
शिवछत्रपती (परिसर अभ्यास भाग-2)	आठवडा पहिला (३१ ऑगस्ट ते ०५ सप्टेंबर)	04.95B.04 छत्रपती शिवाजी महाराजांच्या व्यक्तिमत्व मधील विविध स्फूर्तीदायी घटना सांगतात	६. स्वराज्य स्थापनेची प्रतिज्ञा	(प्रस्तावना) https://bit.ly/2zcfDA8 (स्वराज्याची शपथ) https://bit.ly/2XFTkMJ	पाठ्यपुस्तकातील, पाठ, क्रमांक. ६. स्वराज्यस्थापनेची प्रतिज्ञा या पाठाचे वाचन कर. पाठाची प्रस्तावना पाहण्यासाठी दिलेल्या लिंकला क्लिक कर. स्वराज्याची शपथ बदल माहिती घेण्यासाठी दिलेल्या लिंकला क्लिक कर.
शिवछत्रपती (परिसर अभ्यास भाग-2)	आठवडा दुसरा (०७ सप्टेंबर ते १२ सप्टेंबर)		६. स्वराज्य स्थापनेची प्रतिज्ञा	(मावळ खोऱ्यातील जमवाजमव) https://bit.ly/2MyF3Lt (मावळांतील सोबती) https://bit.ly/2MAPVIM	मावळ खोऱ्यातील जमवाजमव याबद्दल माहिती घेण्यासाठी दिलेल्या लिंकला क्लिक कर. मावळांतील सोबती बदल माहिती घेण्यासाठी दिलेल्या लिंकला क्लिक कर.
शिवछत्रपती (परिसर अभ्यास भाग-2)	आठवडा तिसरा (१४ सप्टेंबर ते १९ सप्टेंबर)		६. स्वराज्य स्थापनेची प्रतिज्ञा	(शिवरायांची राजमुद्रा) https://bit.ly/3eWCDCI	शिवरायांच्या राजमुद्रेबद्दल माहिती घेण्यासाठी दिलेल्या लिंकला क्लिक कर. पाठात आलेल्या शिवरायांच्या संवडगड्याची नावे शोध. शिवरायांच्या राजमुद्रेचे चित्र काढण्याचा प्रयत्न कर. राजमुद्रेवरील संदेश मातीवरती कोर.
शिवछत्रपती (परिसर अभ्यास भाग-2)	आठवडा चौथा (२१ सप्टेंबर ते २६ सप्टेंबर)		७. स्वराज्याचे तोरण बांधले	(प्रस्तावना) https://bit.ly/2MDclZy (स्वराज्याची पहिली राजधानी) https://bit.ly/3h0pc6g	पाठ्यपुस्तकातील पाठ क्रमांक ७. स्वराज्याचे तोरण बांधले या पाठाचे वाचन कर. पाठाची प्रस्तावना पाहण्यासाठी दिलेल्या लिंकला क्लिक कर. स्वराज्याची पहिली राजधानी याबद्दल माहिती

					घेण्यासाठी दिलेल्या लिंकला क्लिक कर.
शिवछत्रपती (परिसर अभ्यास भाग-2)	आठवडा पाचवा (२८ सप्टेंबर ते ०३ ऑक्टोबर)		७. स्वराज्याचे तोरण बांधले	(शिवरायांचे चातुर्य) https://bit.ly/2AEQbUd (स्वराज्याची नौबत झडली) https://bit.ly/2BEw9tA	शिवरायांचे चातुर्या बद्दल माहिती घेण्यासाठी दिलेल्या लिंकला क्लिक कर. स्वराज्याची नौबत झडली बद्दल माहिती घेण्यासाठी दिलेल्या लिंकला क्लिक कर.

इयत्ता : ४ थी माहे : ऑक्टोबर, २०२०

विषय	कालावधी	अध्ययन निष्पत्ती क्रमांक	पाठाचे नाव	अध्ययन अध्यापन स्रोत	विद्यार्थी कृती
शिवछत्रपती (परिसर अभ्यास भाग-2)	आठवडा पहिला (०५ ऑक्टोबर ते १० ऑक्टोबर)		७. स्वराज्याचे तोरण बांधले	(भवानीमातेचा आशीर्वाद) https://bit.ly/3h2pV6K	भवानी मातेचे आशीर्वाद याबद्दल माहिती घेण्यासाठी दिलेल्या लिंकला क्लिक कर. कृती व उपक्रम पाठात आलेली किल्ल्यांची/गडांची नावे शोध. महाराष्ट्रावर सत्ता गाजवणाऱ्या सत्ताची नावे लिही.
शिवछत्रपती (परिसर अभ्यास भाग-2)	आठवडा दुसरा (१२ ऑक्टोबर ते १७ ऑक्टोबर)		८. स्वकीय शत्रूंचा बंदोबस्त	(प्रस्तावना) https://bit.ly/2XEEHJe (जावळीचे चंद्रराव मोरे) https://bit.ly/2Mz4Y1Z	पाठ्यपुस्तकातील पाठ क्रमांक ८.स्वकीय शत्रूंचा बंदोबस्त हा पाठ वाच. पाठाची प्रस्तावना पाहण्यासाठी दिलेल्या लिंकला क्लिक कर. जावळीचे चंद्रराव मोरे याबद्दल माहिती पाहण्यासाठी दिलेल्या लिंकला क्लिक कर.
शिवछत्रपती (परिसर अभ्यास भाग-2)	आठवडा तिसरा (१९ ऑक्टोबर ते २४		८. स्वकीय शत्रूंचा बंदोबस्त	बंड केलिया मारले जाल)	बंड केलिया मारले जाल याबद्दल माहिती पाहण्यासाठी दिलेल्या लिंकला क्लिक कर.

	ऑक्टोबर)			https://bit.ly/2Y4r9Gd (किल्ले रायगड) https://bit.ly/3cDxxtd	किल्ले रायगड विषयी माहिती पाहण्यासाठी दिलेल्या लिंकला क्लिक कर. शिवरायांना विरोध करणाऱ्या पाठातील सरदारांची/शत्रूची नावे शोध. पाठातील किल्ले/डोंगर/गड यांची नावे शोध.
शिवछत्रपती (परिसर अभ्यास भाग-2)	आठवडा चौथा (२६ ऑक्टोबर ते ३१ ऑक्टोबर)	04.95B.05 चातुर्य, धैर्य आणि विवेक यांच्यामुळे संकटावर मात करता येते हे शिवचरित्रातून आत्मसात करतात.	९. प्रतापगडावरील पराक्रम	(प्रस्तावना आदिलशाही हादरली) https://bit.ly/3dErztb (खानाने विडा उचलला) https://bit.ly/309Ewrg	पाठ्यपुस्तकातील पाठ क्रमांक ९.प्रतापगडावरील पराक्रम हा पाठ वाच. पाठाची प्रस्तावना व आदिलशाही हादरली या विषयी माहिती घेण्यासाठी दिलेल्या लिंकला क्लिक कर. खानाने विडा उचलला या विषयी माहिती घेण्यासाठी दिलेल्या लिंकला क्लिक कर.

इयत्ता : ४ थी माहे : नोव्हेंबर, २०२०

विषय	कालावधी	अध्ययन निष्पत्ती क्रमांक	पाठाचे नाव	अध्ययन अध्यापन स्रोत	विद्यार्थी कृती
शिवछत्रपती (परिसर अभ्यास भाग-2)	आठवडा पहिला (०२ नोव्हेंबर ते ०७ नोव्हेंबर)		९. प्रतापगडावरील पराक्रम	(अफजलखानाचे डावपेच) https://bit.ly/2AHPoBV	अफजलखानाचे डावपेच विषयी माहिती घेण्यासाठी दिलेल्या लिंकला क्लिक कर.
शिवछत्रपती (परिसर)	आठवडा दुसरा (०९ नोव्हेंबर ते १३		९. प्रतापगडावरील	(शेरास सव्वाशेर) https://bit.ly/3gYOEJb	शेरास सव्वाशेर या विषयी माहिती घेण्यासाठी दिलेल्या लिंकला क्लिक कर.

अभ्यास भाग-2)	नोव्हेंबर)		पराक्रम	(भेटीची तयारी) https://bit.ly/2AMPJ6d	भेटीची तयारी कशी केली विषयी या माहिती घेण्यासाठी दिलेल्या लिंकला क्लिक कर.
शिवछत्रपती (परिसर अभ्यास भाग-2)	आठवडा तिसरा (१७ नोव्हेंबर ते २१ नोव्हेंबर)		९. प्रतापगडावरील पराक्रम	(अफजलखानाशी झटापट) https://bit.ly/3dHz1nI (अफजलखानाच्या फौजेची दाणादाण) https://bit.ly/2UdKd3K	अफजलखानाशी झटापट प्रसंगाची माहिती घेण्यासाठी दिलेल्या लिंकला क्लिक कर. अफजलखानाच्या फौजेची दाणादाण कशी उडवली या प्रसंगाची माहिती घेण्यासाठी दिलेल्या लिंकला क्लिक कर. शिवरायांनी अफजलखान भेटीला जाताना कसा पोषाख परिधान केला,त्याचे वर्णन कर. (चिलखत, वाघनखे, जिरेटोप, बिचवा, पट्टा यांचे चित्र काढण्याचा प्रयत्न कर.) इतिहासाच्या संदर्भातील म्हणींचा संग्रह कर. जसे- 'होता जिवा म्हणून वाचला शिवा'. शिवराय अफजलखान भेटीला जाताना बरोबर असणाऱ्या सरदारांची नावे लिही.
शिवछत्रपती (परिसर अभ्यास भाग-2)	आठवडा चौथा (२३ नोव्हेंबर ते २८ नोव्हेंबर)	संकलित व अकारिक मूल्यमापन सन-२०२०-२१			